

LEERUNIEK

Casestudy

Proactief sturen op de onderwijskwaliteit

September 2024

In de afgelopen jaren hebben schoolbesturen in Nederland een steeds belangrijkere rol gekregen in het bewaken van de onderwijskwaliteit van hun scholen. De inspectie ziet hen als het eerste aanspreekpunt voor kwaliteitsvragen en verwacht een helder zicht op de prestaties van de scholen. Voor een groot bestuur in Nederland, dat ook nog eens aan de vooravond van een fusie staat, is dit - naast intrinsieke motivatie en professionele verantwoordelijkheid - reden om sterk en proactief te sturen op de onderwijskwaliteit. Het bestuur wil zo laten zien dat er ook in turbulente tijden grip is op kwaliteit en innovatie. Deze casestudy maakt inzichtelijk hoe de Uitstroomprognose van Leeruniek zicht geeft op de toekomst, zodat het voor dit bestuur mogelijk wordt om proactief te sturen in plaats van reactief in te grijpen.

Met de Uitstroomprognose van Leeruniek kunnen wij terugkijken én vooruitkijken. Het heeft ons waardevolle inzichten gegeven in prognoses, waardoor we duidelijk kunnen zien waar bijsturing nodig is. Dit heeft geresulteerd in verrijkende gespreksstof met onze ib'ers en directeuren, en biedt tevens een krachtig middel om aan de inspectie te laten zien hoe we proactief werken om het leerproces te optimaliseren.

- Beleidsadviseur onderwijs bij een bestuur met 31 scholen

De inspectie kijkt terug

In Nederland worden scholen beoordeeld op basis van de resultaten van leerlingen die de basisschool al verlaten hebben. De inspectie kijkt naar de resultaten op de eindtoets (nu de doorstroomtoets) van 3 voorgaande schooljaren. Deze methode heeft als voordeel dat er op een afgewogen manier gekeken wordt naar wat een school daadwerkelijk met leerlingen heeft weten te bereiken. De andere kant van het verhaal is dat er op deze manier alleen teruggekeken wordt en dat leerlingen die nog op school zitten buiten beschouwing worden gelaten. Als een school of een schoolbestuur alleen stuurt op signalen die hieruit voortkomen, dan zijn zij per definitie te laat om nog in te grijpen. Scholen en schoolbesturen willen wel graag vooruitkijken, maar er ontbreekt vooralsnog een betrouwbare en eenduidige systematiek om inzicht te krijgen in toekomstige resultaten. Dat maakt gericht sturen lastig.

Gesprekken over het verleden

Als de focus op het verleden ligt, dan kunnen scholen en besturen weinig meer veranderen aan de uitkomsten. Soms proberen scholen zelf een toekomstbeeld te creëren, maar deze blijkt vaak niet robuust of vergelijkbaar. Gesprekken tussen besturen en scholen zijn zo vaak gericht op het verleden ("Hoe heeft de school gepresteerd?") en zelden op de toekomst ("Hoe zal de school presteren en welke aanwijzingen zijn daarvoor?"). De kans is bovendien groot dat de gesprekken meer gaan over de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van cijfers in plaats van de achterliggende verhalen. Omdat elke school het op een eigen manier doet, worden vergelijkingen tussen scholen bemoeilijkt. Dit vermindert de effectiviteit van de gesprekken.

Uniforme taal en robuuste analyses

Het bestuur in deze casestudy wil beter, makkelijker en proactiever sturen. Er is behoefte aan uniforme taal en robuuste analyses van de resultaten van leerlingen die nu nog op school zitten. Men wil eenduidige analyses die ervoor zorgen dat scholen en toetsmomenten onderling vergelijkbaar worden.

Dit creëert ruimte voor efficiënte gesprekken, gebaseerd op onbetwistbare en betrouwbare gegevens met een focus op de (nabije) toekomst. Juist door dit soort gesprekken komt er ruimte om samen dieper in te gaan op het verhaal achter de cijfers. Zo worden kwetsbare groepen of vakken geïdentificeerd en gericht beleid ontwikkeld om extra groei te stimuleren. Bovendien helpt de uniforme taal en werkwijze bij het tonen van eigenaarschap aan de toezichthouder en voedt het het lerend vermogen van de organisatie.

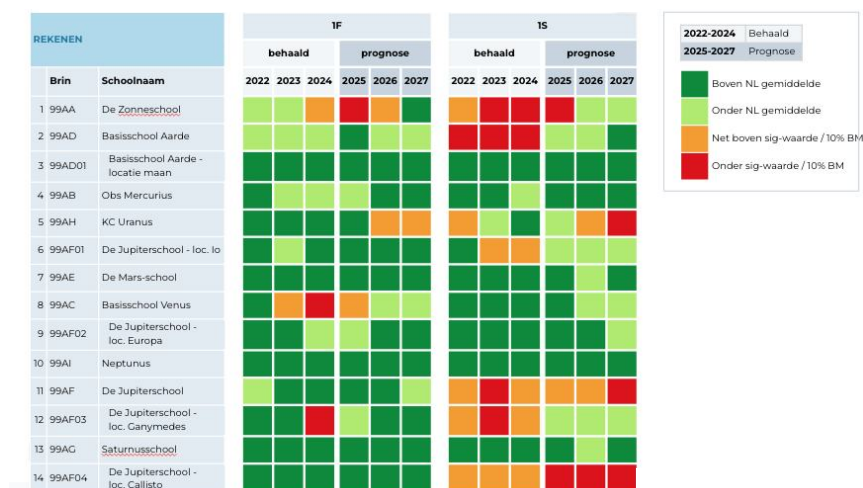

De Uitstroomprognose van Leeruniek

Het bestuur besluit over te stappen op de Uitstroomprognose van Leeruniek. Deze rapportage presenteert alle resultaten op een uniforme manier, onafhankelijk van toetsmoment en toetsaanbieder (Cito, IEP of Dia). Het heeft verschillende voordelen:

- 1. Inzicht in behaalde én toekomstige resultaten.** Het bestuur ziet in één oogopslag waar mogelijke risico's liggen. Trends worden zichtbaar, en per vak en leerjaar is inzichtelijk gemaakt waar bijsturing nodig is.
- 2. Vergelijkbaarheid.** Doordat alles op een uniforme wijze wordt getoond, zijn vergelijkingen tussen scholen eenvoudig te maken.
- 3. Gerichte gesprekken.** De gesprekken met directeuren en ib'ers zijn gericht en inhoudelijker. Aan de inspectie en het toezicht kan worden getoond dat er inzicht is in kwetsbare plekken. Het ingezette beleid kan efficiënt worden besproken.
- 4. Tijdsefficiëntie.** De uniformiteit van de rapportage zorgt voor versterking van de verbetercyclus met scholen en het kost het bestuur en de scholen beduidend minder tijd.

De Uitstroomprognose geeft inzicht in de leerlingresultaten van alle leerjaren, maar door de inzet van analytische technieken is deze rapportage ook een prognosemodel. Hierdoor is het mogelijk om voor leerlingen vanaf groep 5 per halfjaarlijkse voltooit een prognose te maken van de uitstroom na groep 8. In de gestandaardiseerde rapportage worden eerst alle scholen op rij gepresenteerd. Grafieken schetsen de verwachte uitstroom van de komende 3 jaar, inclusief signalering voor scholen die mogelijk in de gevarenzone komen. En vervolgens wordt ingezoomd op elke school afzonderlijk, zodat problemen bij specifieke vakken en leerjaren inzichtelijk worden.

In deze (versimpelde) weergave van de Uitstroomprognose is in één oogopslag duidelijk waar in het verleden de basiskwaliteit op 1F en 1S/SF niet werd behaald en hoe dit mogelijk in de toekomst zal zijn.

Resultaten

Het bestuur heeft inmiddels een paar jaar ervaring met de Uitstroomprognose van Leerunie. Elke zes maanden blijkt het een solide basis te bieden voor gesprekken met scholen. De Uitstroomprognose zorgt, ondanks de verschillende toetsaanbieders, voor uniforme inzichten, mogelijkheden tot continue monitoring en het gebruik van een gemeenschappelijke taal. De scholen kunnen makkelijker van elkaar leren en het bestuur is in staat om snel te zien waar het goed gaat en waar verbetering nodig is.

Conclusie

De Uitstroomprognose van Leerunie heeft het bestuur in staat gesteld om proactief te sturen op de onderwijskwaliteit. Door de uniforme en prognostische aanpak te gebruiken, is zij in staat om de onderwijskwaliteit effectief te verbeteren en beter in te spelen op toekomstige uitdagingen. De gesprekken met scholen zijn rijker geworden, tijd en middelen worden efficiënter gebruikt en er is een sterkere grip op de onderwijskwaliteit, wat bijdraagt aan de algehele ambitie om het onderwijs naar een hoger niveau te tillen.

Een goed perspectief met **learning analytics** van Leerunie

Meer weten over de Rapportage Uitstroomprognose
voor jouw scholen?

Neem geheel vrijblijvend contact met ons op!

Geschreven door: Cora de Raaf & René Mijs

Vormgeving door: Merel Meij